

Oslo Unge Høyres program for arbeid, inkludering og verdiskaping

Vedtatt på Oslo Unge Høyres Generalforsamling 31. oktober 2020

Kapittel 1 - Flere i jobb med mer målrettede ytelser

Norge har allerede et stort sosialbudsjett. Målet med fremtidens sosialpolitikk bør være å bruke disse på å få flest mulig tilbake i jobb. Der det ikke er mulig å gå ut i full jobb bør man i større grad se på graderinger, heller enn å ta folk helt ut av arbeidsstyrken.

En av de viktigste grunnene til at noen blir stående utenfor arbeidslivet, er mangel på utdanning eller kompetanse. Dette kan være av ulike årsaker, men gjør den potensielle arbeidstakeren mindre attraktiv for ansettelse. Derfor ønsker Oslo Unge Høyre å legge til rette for Innstegsstillinger: at en arbeidsgiver kan ansette en person med manglende kompetanse i en prøveperiode og gi dem en opplæringsplan. Dersom denne oppfylles, kan personen bli fast ansatt og motta full lønn. I prøveperioden betaler arbeidsgiver en redusert sats, og resten av lønnen blir dekket av det offentlige.

I juni 2020 var det, ifølge SSB, 364 005 uføretrygdede i Norge (SSB, 2020). Den store utfordringen med uføretrygd er at det kan ende som en vei ut av arbeidslivet. Derfor vil Oslo Unge Høyre legge til rette for at man i større grad skal kunne gradere uføretrygden. Dette bør komme i kombinasjon med helsejustert lønn, slik at den uføretrygdede kan få lønn fra arbeidsgiver for timene de kan jobbe, og trygd for resten. Det bør også bli stilt strengere krav til å motta full uføretrygd.

Elefanten i rommet i den norske sosialpolitikken har lenge vært sykefraværet og sykelønnen. Norge har i dag en sykelønnsordning som går utpå at den sykmeldte får utbetalt full lønn i opptil et år, først av arbeidsgiver og deretter av staten (Kolbeinstveit, 2018). Oslo Unge Høyre mener det er fornuftig å gå over til en litt mindre generøs ordning, ved å redusere sykelønnen til 80%. Norge har også et høyt sykefravær, sammenlignet med andre land (Kolbeinstveit, 2018). Oslo Unge Høyre mener at en mulig løsning på dette er å gi arbeidsgiver et ekstra incentiv til å få arbeidstakeren tilbake på jobb, ved å endre arbeidsgiverbetalingen i sykelønnsordningen.

Oslo Unge Høyre vil:

- At hovedmålet med norske sosialytelser skal være å få så mange som mulig helt eller delvis tilbake i arbeidslivet

- Legge til rette for at en arbeidsgiver kan ansette noen i en innstegsstillingsmodell med en prøveperiode, der noen av lønnskostnadene blir dekket av det offentlige
- Øke bruken av gradert uføretrygd
- Innføre en ordning med helsejustert lønn for graderte uføre
- Nedjustere sykkelønn til 80% fra første sykedag
- Endre arbeidsgiverbetalingen i sykkelønnen for å gi arbeidsgiver større incentiver til å få sykmeldte medarbeidere helt eller delvis tilbake i jobb
- Opprette en ordning lignende «nyt Norge» for inkluderingsbedrifter som ansetter folk med hull u CVen eller helsejustert lønn

Kapittel 2 - Eldre i arbeidslivet

En aldrende befolkning betyr mer utgifter i fremtiden. Antall arbeidstakere per pensjonist minker og en måte vi kan motvirke dette er å få flere til å stå i jobb lenger.

Tiltakene vi går inn for er for at bedrifter skal bli mer motivert til å ansette seniorer. Bedrifter skal ikke se på å ansette seniorer som en byrde. Ifølge Produktivitetskommisjonen¹ er at kostnadene øker når man har eldre arbeidstakere mens produktiviteten minker årsaker til hvorfor arbeidsgivere er skeptiske til å ansette seniorer.

Oslo Unge Høyre vil:

- Fjerne særaldersgrensene i arbeidslivet
- Se på seniorgodene i arbeidslivet og innføre goder som gagnar bedriftene som ansetter seniorer
- Fjerne ekstra ferieuke for arbeidstakere over 60
- Se på muligheten for å innføre en ordning som ligner på helsejustert lønn for eldre
- Legge til rette for at eldre kan jobbe redusert istedenfor å bli pensjonert

Kapittel 3 - Integrering

Innvandrere i arbeid er en uendelig ressurs. Samtidig er inkludering viktig hvis vi skal få til et moderne samfunn.

Et av de viktigste områdene i integreringsprosessen er å kunne språket til landet. Uten det blir det vanskelig å kommunisere i arbeidslivet, med statlige institusjoner, og med andre i samfunnet. Norge må øke antall innvandrere som kan kommunisere med omverdenen de lever i, uten tolk.

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2016-3/id2474809/?q=&ch=8>

I dagens samfunn er bestått videregående opplæring et krav i nesten all arbeid. Innvandrere som kommer fra et sted der det har vært vanskelig eller umulig å ta fag på videregående nivå og er over 24 år faller mellom to stoler. De mister ungdomsretten, som gir alle mellom 15 og 24 år som har bestått grunntidning og har oppholdstillatelse, retten til videregående skole. Samtidig er videregående opplæring nøkkelen til mye av muligheten til å delta i samfunnet. Vi må ikke gjøre veien til arbeidslivet vanskeligere enn det må være til en av de mest utsatte gruppene i samfunnet.

I dag er øvre aldersgrense for plikt til deltagelse i språk- og samfunnsfagopplæring 67 år. Det vil si at man ikke får norskopplæring dersom man er per deres definisjon for gammel. Likevel trenger man fortsatt å kommunisere med andre i samfunnet, selv om man er over 67 år.

Det er usikkert hvordan det går til med innvandrere som er og har vært i jobb. Mens det finnes mye informasjon om hvordan det går med kvinner i jobb, kan ikke det samme sies om innvandrere. For å få en helhetlig undersøkelse på hvordan det står til, burde SSB ta en undersøkelse på dette temaet.

Oslo Unge Høyre vil:

- At alle som søker om norsk statsborgerskap må bevise språk kunnskaper tilsvarende B2 eller høyere i minst et skandinavisk språk.
- At innvandrere uten godkjent videregående opplæring skal ha rett til videregående skole i ti år etter første bodag i Norge, uansett alder, i tillegg til ungdomsretten.
- At innvandrere også over 67 år har plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap dersom de har fått opphold i Norge, men ikke etter EØS-regelverket.
- At SSB gjennomfører en undersøkelse med hensikt å avdekke likestilling mellom innvandrere og ikke innvandrere i jobb.

Kapittel 4 - Arbeidsledighet blant unge

At folk står i jobb er den viktigste inntekten staten har. Det er det som gjør at vi kan finansiere velferdsstaten. Derfor er arbeidsledighet en av de største utfordringene for velferdsstaten, men det er også en utfordring for den enkelte som ikke har en jobb å gå til. Når du er ung og står helt utenfor arbeid og utdanning er det en ekstra stor utfordring, for hvis du aldri har hatt en fot innenfor arbeidslivet blir det vanskeligere å få en jobb.

Unge utenfor arbeid, utdanning eller annen aktivitet

Det er en gruppe unge man samler under betegnelsen utenfor arbeid, utdanning eller annen aktivitet, også kalt NEET (Not in Employment, Education or Training) Gruppen er ca. 6% av alle unge mellom 15 og 29 år. Det er en liten gruppe, men de står i fare for å aldri komme

seg inn i arbeidslivet eller i aktivitet. Unge Høyre mener det er viktig at disse ungdommene blir fulgt opp tett og så tidlig som mulig.

Oslo Unge Høyre vil:

- Gjennomføre forsøk med opplæringsstillinger der det er hensiktsmessig
- Styrke NAV sin ungdomsinnsats
- Stille mer funksjonelle krav i stedet for formelle krav i stillingsutlysninger
- Innføre livslang rett til videregående opplæring

Raskere i jobb etter utdanning

De som har fullført videregående og begynt med videre studier har gode forutsetninger for å klare seg, og de vil få seg en jobb. Det er likevel en utfordring at mange studerer for lenge, og bruker for lang tid på å komme seg ut i arbeidslivet.

Oslo Unge Høyre vil:

- Fjerne alderspoeng for opptak til høyere utdanning
- Fjerne tilleggspoeng for folkehøyskole
- At man ikke skal få omgjort lån til stipend når man tar opp fag man tidligere har bestått i en periode hvor de hadde ungdomsrett
- Fjerne inntektsgrensen for stipend- og låneordning til Lånekassen
- Vektlegge arbeidsrettede studieretninger ved fordeling av studieplasser

Kapittel 5 - Fremtidens arbeidsplasser

Digitalisering=Arbeidsplasser

De siste årene har det blitt stort fokus på digitalisering av industriell produksjon og oppgaver i offentlig administrasjon. Internasjonalt ser vi at stadig flere næringer digitaliseres, og man hører ofte ting som "Nå tar robotene over jobbene våre" Man kan lett få et inntrykk av at vi i fremtiden vil få en massearbeidsledighet grunnet digitalisering og effektivisering av oppgaver.

Faktum er derimot at digitalisering skaper arbeidsplasser, og at økt sysselsetting og økt effektivisering har korrelert positivt de siste 70 årene. Der gamle arbeidsplasser forsvinner, skapes det flere nye.

Men digitalisering kan ikke skje uten at man omstiller kunnskapen hos befolkningen. De jobbene digitalisering skaper krever god kunnskap innen IKT. Derfor er det viktig at man fra

tidlig av i skolen lærer bruk av IKT og at man tydeliggjør verdien dette vil ha for fremtidens jobber.

Oslo Unge Høyre vil:

- Innføre grunnleggende IKT undervisning i lærerplanen fra barneskolen
- Styrke studietilbudet innen IKT og ingeniørfag, og legge til rette for at det kan tilbys ved flere universiteter og høyskoler.
- Fortsette satsningen på digitale verktøy i undervisningen, og sikre at lærere får tilstrekkelig kunnskap om håndtering av dette.
- I større grad muliggjøre videreutdanningsløp innen digitalisering for mennesker som allerede er i arbeidslivet

Grønn industri

De neste årene vet vi at vi må belage oss på mindre fra oljen, og det vil neppe være lønnsomt å vedta nye oljefelt. Samtidig fortsetter staten å dekke 78 prosent av letetekstnadene for oljeselskaper. Dersom du utvikler coronavaksine eller bygger havvindmøller innebærer det minst like stor økonomisk risiko, men likevel får du ikke dekket investeringskostnadene dine. Næringspolitikken skal være nøytral og uten ordninger som gir særskilte fordeler til enkelte sektorer.

Leterefusjonsordningen er ikke et tapsprosjekt, men er en unødvendig bruk av penger i fremtiden. Norge er i en grønn omstilling, og må for å få flere ben å stå på. Da er det ikke statens rolle å holde oljenæringen i respirator.

Oslo Unge Høyre vil:

- Avskaffe leterefusjonsordningen
- Bygge ut testanlegg for karbon-fangst og lagring
- Som hovedregel at ved utbygging av fastlandsindustri skal klimahensyn veie tyngre enn miljøhensyn.
- Endre petroleumsskattesystemet, med mål om å sikre investeringsnøytralitet og skjerme staten for økt etterspørselsrisiko.